

етнофобізму й етноніми-прізвиська) несуть певні структури знання, що можуть стати у пригоді при вивченні та оптимізації міжнетичної комунікації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Маслова, В. А. (2001) Лингвокультурология. Москва : Академия. 208 с.
2. Филиппова, М. М. (2002) Парадоксы и стереотипы межкультурного общения представителей русской и британской культур. *Вестник Московского университета*. Серия 9. Филология. №3. С. 64–82.
3. Щеголева, И. Н., Сарафанникова Е. В. (2001) When in Rome, Do as The Romans Do. *Язык, коммуникация и социальная среда: Межвузовский сборник научных трудов*. Вып. 1. Воронеж : Изд-во Воронеж. гос. техн. ун-та. С. 161–169.
4. Collins English Dictionary (2014). London : Harper Collins Publishers.
5. Hosking, G. (1997). *Russia: People and Empire 1552– 1917*. London : Harper Collins.

*Олеся Мар'яна
Вінниця*

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКИХ ОБРАЗНИХ ПОРІВНЯНЬ НАЙВИЩОГО СТУПЕНЯ ПОДІБНОСТІ З ЕТАЛОНОМ У НАЗИВНОМУ ВІДМІНКУ

Приймаючи до уваги тонку межу між метафорою і порівнянням, треба визнати, що перша стає предметом аналізу набагато частіше не тільки в мовознавстві, але й у когнітивній психології, філософії, теорії літератури. Єдине діахронічне дослідження структури образних порівнянь у середньоанглійській мові, відоме автору, проводила (Nevanlinna, 1993). Були також окремі випадки аналізу образного порівняння як частини синтаксичного дослідження староанглійських порівняльних конструкцій або функціонування давального відмінку (Baker, 2012), (Fisher, 1992), (Gergel, 2008), (Merritt, 2013).

Це дослідження має на меті розглянути усі образні порівняння з показником порівняння у найвищому ступені в староанглійській мові ((*on/ge*)*licost*), в межах яких управління відбувається не давальним, а називним відмінком, що використовувався для вираження еталону порівняння. Такі образні порівняння є одним з видів порівнянь, які згодом трансформувалися у сучасні англійські порівняння з компонентом *like*.

Матеріал дібрано методом суцільної вибірки з корпусу староанглійської мови Університету Торонто. Цей корпус містить принаймні одну копію усіх збережених давньоанглійських текстів, таким чином аналізу піддаються усі існуючі випадки вживання вищезазначеного типу давньоанглійських образних порівнянь.

Використання називного відмінка у формуванні давньоанглійських образних порівнянь не є частим явищем. В існуючій дослідницькій літературі ця роль завжди відводиться давальному відмінку, що беззаперечно підтверджується переважною більшістю прикладів, дібраних зі збережених рукописів. Проте, наявність хоч і не великої, але тим не менш, репрезентативної кількості образних

порівнянь з еталоном, вжитим у називному відмінку вимагає уваги, що і визначає актуальність даного дослідження. Факт їхнього використання свідчить про наявність структурної альтернативи давньоанглійським порівняльним конструкціям з управлінням давальним відмінком, їхнього граматичного синоніму.

Позиційність компонентів у аналізованих одиницях відрізняється від переважної більшості давньоанглійських образних порівнянь, де еталон порівняння знаходиться у препозиції до показника порівняння. Використання називного відмінка призводить до необхідності його постпозиції стосовно компаративного елементу. Іншими словами, якщо більшість староанглійських образних порівнянь з найвищим ступенем подібності будуються за принципом аналогії до українського «до чогось *найбільш подібно*» (наприклад, «*полилися потоки крові до дощу найбільш подібно*»), то порівняння з використанням еталону у називному відмінку формуються аналогічно до «*найбільш подібно, ніби щось*» (наприклад, «**полилися потоки крові найбільш подібно, ніби дощ*»).

Давньоанглійські образні порівняння, поєднані прикметником (*on/ge*)*licost*, з еталоном у називному відмінку можна умовно розділити на два види:

1) образні порівняння, де еталон є окремим іменником, далі уточненим підрядним реченням: N +Adj+ *onlicost* + NnomP (Nnom+clause), наприклад:

Se fugel is on hīwe æghwæs ænlic, onlicost pean, wynnūm geweaxen, þæs gewritu secgað. 'На колір птах був унікальним в усіх відношеннях, найбільш ніби павич, викоханий в радості, про якого письменна говорять'.

У зазначеному прикладі, взятому з давньоанглійської алегоричної поеми «Фенікс», прикметник *ænlic* 'унікальний' відноситься як до кольору фенікса, так і до кольору павича, що слугує підставою для їхнього зіставлення. Еталон порівняння (*pean*), що слідує безпосередньо за показником порівняння (*onlicost*), уточнений означальним підрядним реченням, таким чином, унікальність кольору птаха порівнюється не просто з будь-яким павичем, а саме з легендарним, з тим, що наділений додатковими характеристиками (*wynnūm geweaxen, þæs gewritu secgað*).

2) образні порівняння, де еталон виступає суб'єктом виконуваної дії, описаної у підрядному реченні;

На відміну від попереднього типу, еталон порівняння не є уточненим додатком; він виступає підметом однієї з частин складносурядного речення, яке пояснює спільні ознаки предмету і еталону порівняння. Цей вид образного порівняння реалізується у структурі типу N+V+*gelicost*+clause, наприклад:

"& his æfterfolgeras feowertiene gear hit sibþan totugon & totæron þæt gelicost þonne seo leo bringð his hungregum hwelpum hwæt to etanne..." 'і його чотирнадцять послідовників роком пізніше схопили їх і розірвали їх найбільш подібно до того, коли левиця приносить своїм голодним левеняткам щось поїсти....'

Першим елементом цього структурного типу є іменник (*æfterfolgeras*), що слугує предметом порівняння, другою – дієсловом (*totæron*). В образне порівняння вони входять завдяки колокації з *gelicost*, та частині складносурядного речення, яке, власне, описує схожість виконання дії. Отже, у англосаксонській хроніці «Орозій» людей порівнюють до голодних левів на підставі того, що вони здатні проявляти звірину жорстокість.

Беручи до уваги той факт, що аналізовані конструкції були дібрані із творів, які першочергово не писалися давньоанглійською мовою, а були перекладені на неї з латини, та те, що вони складають малий відсоток усіх давньоанглійських образних порівнянь з найвищим ступенем подібності (лише 10%), можна припустити, що структурна нетиповість конструкції для давньоанглійської мови зумовлена дослівним перекладом з латинської мови, де подібні граматичні структури були загальноживаними.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Baker, P. (2012). *Introduction to Old English*. Hoboken: Wiley Blackwell.
2. Fisher, O. (1992). Syntax. In Norman Blake (ed). *The Cambridge History of the English Language*, vol. II, 207-407.
3. Gergel, R. (2008). Comparatives and Inversion in English: A (Necessarily) Diachronic Account. *U. Penn Working Papers in Linguistics*, vol. 14.1. URL: <https://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1030&context=wpwl>
4. Merritt, C. C. (2013). *Descriptive Syntax of the Old English Charters*. Berlin: De Gruyter.
5. Nevanlinna, S. (1993). The Structure of Middle English similes of equality. *Early English in the Computer Age: Explorations Through the Helsinki Corpus*, 139-170.

ЛЕКСИКОГРАФІЧНІ ДЖЕРЕЛА ТА ДЖЕРЕЛА ТЕКСТОВОГО МАТЕРІАЛУ:

1. DOEC = Dictionary of Old English Corpus. (1981) 2009. Antonette diPaolo Healey with John Price Wilkin and Xin Xiang (compilers), The Dictionary of Old English Corpus Web Corpus, Tei-P5 Conformant Version. Toronto: University of Toronto Center for Medieval Studies DOE Project
2. YCOE = The York-Toronto-Helsinki Parsed Corpus of Old English Prose. 2003. Ann Taylor, Anthony Warner, Susan Pintzuk, Frank Beths (compilers). Department of Language and Linguistic. Science University of York Heslington. York England YO10 5DD.

*Пересада Єлизавета
Вінниця*

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СКЛАДНИХ СЛІВ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ УКРАЇНСЬКОЮ У РОМАНІ Е. М. РЕМАРКА «ТРИ ТОВАРИШІ»

Словниковий склад мови неперервно зазнає змін, одні слова зникають, інші утворюються разом із появою нових явищ і понять, завдяки розвитку суспільства, науки та техніки. Кожна мова має різноманітні лексичні, граматичні, словотвірні та ін. особливості. Так, специфікою словоскладання у німецькій мові, яке вважається провідним способом поповнення її словникового складу, є наявність великої кількості складних слів (комполітів), що містять у своєму складі більше двох основ (коренів) (Fleischer, 1974, S. 50). Унікальність німецької мови полягає саме у безмежній кількості основ, які поєднанні в одному слові. Їхня кількість може коливатись від 2 до 13 одиниць (Duden, 1995, S. 434). Через велику